

(БЕС)КОНЕЧНИ МОДЕЛИ НА РАСКАЗОТ

Сања Михајловиќ-Костадиновска

Изданието е финансиски
подржано од Министерството за
култура на Република Македонија

БИБЛИОТЕКА – НАШЕ МААЛО

Главен уредник
Филип Димевски

Наслов на оригиналот
(Бес)конечни модели на расказот

Copyright © Сања Михајловиќ-Костадиновска 2018

Лектура
Ирена Ралева

Јазична редакција
Ѓоко Здравески

Компјутерска обработка
Бегемот

Ликовно уредување
Наталија Лукомска

© Сите права на изданието ги има – БЕГЕМОТ ДООЕЛ.
Забрането е копирање, умножување и објавување
на делови или на целото издание во печатени или
електронски медиуми без писмено одобрение од
издавачот.

(Бес)конечни
модели на расказот

Скопје, 2018

СОДРЖИНА

Почетнички раскази	7
Ситни раскази	17
Деликатесни раскази	31
Иритирачки раскази	43
Патувачки раскази	59
Вселенски раскази	69
Суеверни раскази	75
Функционални раскази	81
Раскази за засолнување	99
Раскази-стапици	103
Среќни раскази	109
Несреќни раскази	115
Раскази со среќен почеток, а тажен крај ...	123
За ракописот „(Бес)конечни модели на расказот“	131

ПОЧЕТНИЧКИ РАСКАЗИ

МЛЕЧНО ЗАПЧЕ

Ваквиот расказ излегува ненадејно, но срамежливо за потоа да стане сигурен знак дека е време да се одбиеш од мајчината града и непосредно да го вкусиш светот што ти е даден. Те служи извесен број години и потоа го отстапува местото за некои покрупни и посериозни залаци. Од тие први, мали запчиња речиси нема да остане никаква трага, како и од сеќавањата за првите мазни, рапави, слатки, кисели, горчливи нешта.

ЛИСТ, КАМЕН, НОЖИЧКИ

Овој расказ може да го гледате како триделен расказ во кој одделните делови формираат единство или, пак, како три непомирливи целини во постојана спрега, чиј антагонизам е всушност единствената обединувачка сила. Секој засебен дел истовремено се заканува да поништи друг дел, но неговата немоќ се состои токму во тоа што е ранлив пред третиот, преостанат дел. Нема дел што е надмоќен и доминантен и само постоењето на тоа тројство го овозможува совршениот баланс на сосема предвидливите можности.

ВРТИМУШКА

Многу нестабилен расказ. Ротира околу својата оска – некаков лајт-мотив – успева да држи тензија одредено време и потоа спласнува. Мора постојано да му се дотура нова енергија, да се храни со егото на авторот, инаку, со сема ќе замре.

ЖИЖИЦА

Има и вакви раскази, не дека нема. Тамам си се сместил удобно во креветот, си ја насочил светлината од ламбата да паѓа точно на книгата, си го одвиткал превитканото ќоше од страницата до каде што си стигнал минатиот пат и... тој завршил. Некое време остава одреден мирис во воздухот и тоа е сè. Среќа што се читаат само околу новогодишните празници.

КУЌИЧКА ЗА ПТИЦИ

За разлика од моделот наречен кафез, овој расказ е многу поблагороден и не ја ограничува творечката слобода. Понекогаш може да се чини бесмислено и неоправдано неговото постоење, ако се земе предвид дека мислата-птица може да се насели каде било. Сепак, овој модел, очигледно направен по човечки стандарди и мерила, е потенцијално прибежиште, ако не за птиците, тогаш за нашите мисли за птиците. Погледнуваме нагоре кон дрвото и воздивнуваме. Една мисла веќе се шмугнува низ кружниот отвор. Барем ќе има каде да се засолни кога ќе врне. Си велиме. Зимата ќе била долга. Се тешиме.

ПЕНА ОД ПИВО

Ваквите раскази ни се хит кога сме мали зашто само такви ни дозволуваат. Кога ќе пораснеме, тие ни се колатерална штета.

КЛАЦКАЛКА

Кога пишуваш
погледни одозгора
затоа што може пак
вдиши
и издиши
да се најдеш долу

ГЛУВАРЧЕ

Има раскази што речиси никој не ги забележува. Самоници се, не се бујни, немаат примамливи бои, не мири-саат, никој не воздивнува по нив. Детската рака ги скинува само за да ги дувне, но не и да ги однесе дома за да ги стави во вазна. Кога семето од ваквите раскази ќе се разнесе, детето ги покрива ушите, оти возрасните им велеле дека од нив може да се оглуви. Што од ветрот, што од таа детска љубопитност, тие продолжуваат да ѝ пркосат на убавината и на човечката суета.